2024/2500

24.9.2024

# NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2024/2500,

## 23. september 2024,

## millega toetatakse väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse ja leviku vastu võitlemist Araabia Riikide Liiga liikmesriikides – III etapp

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Ebaseaduslike tulirelvade, väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitlevas 2018. aasta ELi strateegias „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“ (edaspidi „ELi väike- ja kergrelvade strateegia“) märgitakse, et liit omistab erilist tähtsust piirkondlikule koostööle kui tõhusale väikerelvade kontrolli vahendile.

(2) ELi väike- ja kergrelvade strateegias märgitakse, et liit toetab jätkuvalt koostööd ja abi andmist väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse kõigi aspektide ennetamist, tõkestamist ja likvideerimist käsitleva Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni tegevuskava (edaspidi „ÜRO tegevuskava“) rakendamiseks.

(3) ÜRO tegevuskava rakendamisel tehtud edusammude läbivaatamise neljandal ÜRO konverentsil 2024. aasta juunis võtsid ÜRO liikmesriigid kohustuse vajaduse korral tugevdada partnerlusi ja koostööd kõigil tasanditel, et ennetada väike- ja kergrelvade ebaseaduslikku kaubandust ja selle vastu võidelda.

(4) 2015. aastal vastu võetud ÜRO kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030 kinnitatakse, et võitlus väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse vastu on vajalik paljude eesmärkide, sealhulgas rahu, õiguskaitse ja tugevate institutsioonide saavutamiseks. ÜRO peasekretär kutsus oma 2018. aasta desarmeerimiskavas „Meie ühise tuleviku kindlustamine“ üles kasutama riigi tasandil ning mõnel juhul ka allpiirkondlikul tasandil toimuva väikerelvade kontrolli puhul kaasavat, integreeritud ja osaluspõhist lähenemisviisi.

(5) Araabia Riikide Liiga on piirkondlik organisatsioon, mis ühendab kõiki Araabia riike ning mille eesmärk on edendada ja tugevdada koostööd oma liikmete vahel.

(6) 2016. aastal seadsid liit ja Araabia Riikide Liiga sisse ELi ja Araabia Riikide Liiga strateegilise dialoogi ning lõid mitu töörühma, seahulgas massihävitusrelvade ja relvakontrolli strateegilise dialoogi töörühma, mis määras kindlaks prioriteetsed valdkonnad võimaliku konkreetse koostöö jaoks.

(7) Liit ja Araabia Riikide Liiga 2019. aasta Sharm el Sheikhi tippkohtumise deklaratsioon hõlmas lubadust võtta ebaseadusliku relvakaubanduse vastu võitlemiseks konkreetseid meetmeid.

(8) Nõukogu otsustega (ÜVJP) 2018/1789 ([1]) ja (ÜVJP) 2021/1726 ([2]) toetati Araabia Riikide Liiga liikmesriikides väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse ja leviku vastast võitlust toetava projekti I ja II etappi. Liit soovib nüüd toetada nimetatud projekti III etappi.

(9) Liidu toetus projektile kajastab liidu üldist poliitikat seoses Araabia Riikide Liiga ja selle liikmesriikidega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

*Artikkel 1*

1. Selleks et toetada Araabia Riikide Liiga liikmesriike väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse kõigi aspektide ennetamist, tõkestamist ja likvideerimist käsitleva ÜRO tegevuskava ning tuvastamist ja päritolu kindlakstegemist võimaldava rahvusvahelise vahendi riigisisesel rakendamisel võimaldab otsustega (ÜVJP) 2018/1789 ja (ÜVJP) 2021/1726 käivitatud III etapp Araabia Riikide Liiga liikmesriikidel kestlikult suurendada oma riiklike väikerelvade kontrolli ja

([1]) Nõukogu 19. novembri 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/1789, millega toetatakse väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse ja leviku vastu võitlemist Araabia Riikide Liiga liikmesriikides (ELT L 293, 20.11.2018, lk 24).

([2]) Nõukogu 28. septembri 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/1726, millega toetatakse väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse ja leviku vastu võitlemist Araabia Riikide Liiga liikmesriikides – II etapp (ELT L 344, 29.9.2021, lk 7).

massihävitusrelvade leviku tõkestamise raamistike tõhusust kooskõlas tavade ja standarditega, mis on kehtestatud ÜRO tegevuskavas, tuvastamist ja päritolu kindlakstegemist võimaldavas rahvusvahelises vahendis ning tavalaskemoona haldamist käsitlevas ülemaailmses raamistikus.

2. Eelkõige on Araabia Riikide Liiga piirkonnas väike- ja kergrelvade kaubanduse ja leviku ohu vastu võitlemise projekti eesmärgid järgmised:

— tugevdada tolli- ja muude piirivalveasutuste suutlikkust avastada ja tõkestada ebaseaduslikku tulirelvakaubandust Araabia Riikide Liiga piirkonnas ning anda selle kohta aru;

— suurendada õiguskaitseasutuste suutlikkust tõhusalt uurida ebaseaduslike tulirelvade levikut ja nendega kauplemist Araabia Riikide Liiga piirkonnas ning teha nendes küsimustes koostööd, ning

— suurendada sõjaväe- ja julgeolekuasutuste suutlikkust kavandada ja rakendada Araabia Riikide Liiga piirkonnas ohutuid ja turvalisi väike- ja kergrelvade ning laskemoona varude haldamise süsteeme.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud eesmärkide saavutamiseks toetab liit käesoleva otsusega meetmeid muu hulgas järgmistes prioriteetsetes valdkondades:

— Valdkond 1: rahvusvaheline väike- ja kergrelvade üleandmise kontroll, sealhulgas riskihindamine, ning väike- ja kergrelvade vastava loata saajatele kõrvalesuunamise ärahoidmine.

— Valdkond 2: ebaseaduslike väikerelvade allikate kindlakstegemine ja kõrvaldamine, sealhulgas õiguskaitseasutuste suutlikkuse suurendamine, maa-, õhu- ja merepiiri kontroll, väike- ja kergrelvade märgistamine, registreerimine ja päritolu kindlakstegemine, tehnikad relvadega seotud uurimiste ja kontrolli teostamiseks ning ballistilise teabe kasutamine ning smugeldamismarsruutide ja -meetodite tuvastamine või kõrvaldamine.

— Valdkond 3: muud väikerelvade kontrolli meetmed, sealhulgas varude haldamine ja julgeolek.

— Valdkond 4: väike- ja kergrelvade kohta asjakohase teabe esitamine ning väike- ja kergrelvade tõhustatud kontroll, näiteks seaduste ja õigusnormide hindamine Araabia Riikide Liiga liikmesriikides ning nõu andmine asjakohaste uuringute ja analüüside võimaliku muutmise ja araabia keelde tõlkimise kohta.

4. Lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud projekti üksikasjalik kirjeldus on esitatud käesoleva otsuse lisas.

*Artikkel 2*

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“).

2. Artiklis 1 osutatud projekti tehnilist rakendamist teostab Small Arms Survey (SAS), mida esindab rahvusvaheliste ja arenguvaldkonna uuringute instituut, tehes seda Rahvusvahelise Kriminaalpolitsei Organisatsiooni (Interpol) ja Maailma Tolliorganisatsiooni (WCO) abil ning tihedas koostöös Araabia Riikide Liiga sekretariaadiga.

3. SAS, keda abistavad Interpol ja WCO, täidab oma ülesandeid kõrge esindaja vastutusel. Sel eesmärgil sõlmib kõrge esindaja SASiga vajalikud kokkulepped.

*Artikkel 3*

1. Lähtesumma artiklis 1 osutatud liidu rahastatava projekti rakendamiseks on 3 999 776,72 eurot.

2. Lõikes 1 sätestatud lähtesummast rahastatavaid kulutusi hallatakse vastavalt liidu eelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja normidele.

3. Järelevalvet lõikes 2 osutatud kulude nõuetekohase haldamise üle teeb komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon SASiga vajaliku lepingu. Lepingus sätestatakse, et SAS tagab liidu toetuse suurusele vastava nähtavuse.

*Artikkel 4*

1. Kõrge esindaja annab nõukogule aru käesoleva otsuse rakendamisest SASi koostatavate iga kuue kuu järel esitatavate aruannete alusel.

2. Komisjon annab aru artiklis 1 osutatud projekti finantsaspektide kohta.

*Artikkel 5*

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Käesolev otsus kaotab kehtivuse 36 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud lepingu sõlmimisest. Kui kuue kuu jooksul alates käesoleva otsuse jõustumise kuupäevast ei ole nimetatud lepingut sõlmitud, kaotab otsus kehtivuse.

Brüssel, 23. september 2024

*Nõukogu nimel*

*eesistuja*

Z. FELDMAN

*LISA*

**PROJEKTIDOKUMENT**

**Võitlus väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse ja leviku vastu Araabia Riikide Liiga liikmesriikides**

**Projekti III etapi (2024–2027) kirjeldus**

1. **ÜVJP alusel antava toetuse taust ja põhjendus**

Euroopa Liidu ja Araabia Riikide Liiga projekti kolmas etapp (edaspidi „ELi ja Araabia Riikide Liiga projekti III etapp“) tugineb Araabia Riikide Liiga ja Euroopa Liidu (EL) varasematele jõupingutustele, sealhulgas projekti I etapis (2019–2021) ja II etapis (2021–2024) tehtud jõupingutustele, et aidata Araabia Riikide Liiga liikmesriikidel vähendada riske, mis tulenevad ebaseaduslike väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona voogudest ja kasutamisest Araabia riikide piirkonnas.

Projekti algatas ELi ja Araabia Riikide Liiga massihävitusrelvade, väike- ja kergrelvade ning relvastuskontrolli valdkondade strateegilise dialoogi töörühm, kes määras algatuse alguses kindlaks võimaliku sisulise koostöö prioriteetsed valdkonnad (vt punkt 2.1).

ELi ja Araabia Riikide Liiga projekti I etapp oli oluline selleks, et suurendada Araabia Riikide Liiga liikmesriikide ja kolme rakenduspartneri – Small Arms Survey (SAS), Rahvusvaheline Kriminaalpolitsei Organisatsioon (Interpol) ja Maailma Tolliorganisatsioon (WCO) – vahelist usaldust. Eespool nimetatud kolm organisatsiooni pakkusid kaheksale Araabia riigile algtaseme koolitusi. Nad edendasid mitmete piirkondlike ja allpiirkondlike kohtumiste korraldamise kaudu parimate tavade ja saadud kogemuste vahetamist ebaseaduslike väikerelvade leviku vastase võitluse valdkonnas.

II etapis keskenduti tehniliste koolituste pakkumisele riigi ja piirkondlikul tasandil järgmistes valdkondades:

— varude haldamine;

— ebaseaduslike väike- ja kergrelvade, sealhulgas nende laskemoona ja osade avastamine ja kindlakstegemine;

— tulirelvade uurimine ning

— olemasolevate teadmushaldussüsteemide kasutamine tolli- ja õiguskaitseametnike töös.

Projekti selles etapis osales erakordselt palju Araabia Riikide Liiga liikmesriike: riiklikku koolitust taotles ja 2024. aasta jaanuarist kuni mai lõpuni korraldatud piirkondlikust koolitusprogrammist võttis osa 18 riiki. Riiklike koolituste raames jagati osalenud ametnikele väikerelvade kontrolliga seotud alg- ja eksperditeadmisi. Piirkondlike koolituste raames pakuti põhjalikumaid juhiseid ja meetodeid, et võimaldada osalejatel jagada omandatud teadmisi ja ekspertiisi teiste Araabia riikide valitsusametnikega. Interpoli ja WCO jaoks andsid põhjalikud koolitused ka võimaluse alustada koolitajate koolitamist, suurendades koolitustel osalevates Araabia Riikide Liiga liikmesriikides väikerelvade kontrolli valdkonnas kestlikku suutlikkust. Osalenud Araabia Riikide Liiga riikide poolt Interpoli ja WCO toetusel läbi viidud kaks ühisoperatsiooni võimaldasid riikidel vastselt omandatud teadmisi ka rakendada. Korraldati kolm temaatilist veebi-ja kaks piirkondlikku seminari, mis pakkusid Araabia Riikide Liiga sekretariaadile, liikmesriikidele ja kolmele rakenduspartnerile hulgaliselt võimalusi osaleda poliitilistes aruteludes ning jagada oma kogemusi ja saadud õppetunde.

III etapis konsolideeritakse ja tugevdatakse algatuse eelmistes etappides suutlikkuse suurendamiseks tehtud jõupingutusi. Peamine eesmärk on tugevdada tõhusa ja pikaajalise kestlikkuse aluseid. Eelkõige pakutakse projektiga huvitatud riikidele jätkuvalt võimalust teha riiklikul tasandil sisukamat koostööd nii põhjalike erikoolituste kui ka kolme rakenduspartneri poolt suutlikkuse suurendamiseks antava muu toetuse kaudu. See võimaldab SASil, Interpolil ja WCO-l hinnata huvitatud liikmesriikidega pikemaajalise koostöö tegemise potentsiaali. Samal ajal jätkatakse projekti raames algtaseme koolituste korraldamist, eelkõige nende riikide jaoks, kes ei saanud kahes esimeses etapis nendel koolitustel osaleda. Võimaluste piires kaasatakse nendesse riiklikke koolitajaid, kes said programmi II etapis vastava väljaõppe.

Ebaseaduslike väikerelvade arvu vähendamine ja nende kõrvaldamine Araabia riikide piirkonnast on endiselt väga oluline selleks, et vähendada vägivalla kõiki vorme ning edendada kestlikku arengut ja jõukust kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) kestliku arengu eesmärkidega nii Araabia riikide piirkonnas kui ka naaberpiirkondades, sealhulgas Euroopas. Konkreetsemalt on projekti eesmärk tugevdada Araabia Riikide Liiga liikmesriikide suutlikkust rakendada väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse kõigi aspektide ennetamist, tõkestamist ja likvideerimist käsitlevat ÜRO tegevuskava (edaspidi „ÜRO tegevuskava“) ning tuvastamist ja päritolu kindlakstegemist võimaldavat rahvusvahelist vahendit, tehes seda vastavalt nende riikide kindlaks määratud prioriteetidele ja vajadustele. Samuti suurendatakse sellega Araabia Riikide Liiga liikmesriikide teadlikkust hiljuti vastu võetud ülemaailmse raamistiku kohta, mis käsitleb tavalaskemoona haldamist kogu olelusringi kestel.

See projekt aitab otseselt edendada 2030. aastani ulatuvat ÜRO kestliku arengu tegevuskava „Muudame oma maailma“ ([1]) ja selles esitatud kestliku arengu eesmärkide saavutamist. Sellega luuakse teadmisi ja asjatundlikkust, et aidata Araabia Riikide Liiga riikidel vähendada relvavägivalda, edendada rahu ja luua kaasavaid ühiskondi, et muu hulgas „vähendada kõikjal igasugust vägivalda ja sellega seotud surmade arvu“ (eesmärk 16.1), „vähendada ebaseaduslikke relvavooge“ (eesmärk 16.4) ja asjakohastel juhtudel „teha lõpp igasugusele naiste ja tütarlaste vastasele vägivallale“ (eesmärk 5.2) ([2]). See projekt on ka konkreetne vastus ELi ja Araabia Riikide Liiga 2019. aasta Sharm el Sheikhi tippkohtumise deklaratsioonis ([3]) antud lubadusele võtta ebaseadusliku relvakaubanduse vastu võitlemiseks kooskõlastatud meetmeid.

## 2. **Projekti visioon, eesmärgid ja pikaajaline kestlikkus**

III etapi puhul järgitakse samu pikaajalisi eesmärke kui projekti eelmistes etappides, et Araabia Riikide Liiga liikmesriigid saaksid vastavalt oma prioriteetidele ja vajadustele kestlikult suurendada oma riiklike väikerelvade kontrolli ja massihävitusrelvade leviku tõkestamise raamistike tõhusust kooskõlas ÜRO tegevuskavas, tuvastamist ja päritolu kindlakstegemist võimaldavas rahvusvahelises vahendis ja tavalaskemoona haldamist kogu olelusringi kestel käsitlevas ülemaailmses raamistikus kehtestatud tavade ja standarditega. Seda tehakse poliitiliste ja praktiliste meetmete võtmise kaudu, kombineerides andmekasutuse, tõenduspõhised teadmised, usaldusväärsed ressursid ja vahendid, kohandatud eksperdinõustamise ja erikoolitused ning Araabia Riikide Liiga piirkonna praktikute ja poliitikakujundajate kohtumised.

Koostöö peamiste asutuste ja partneritega, kes vastutavad väike- ja kergrelvade leviku ohu vähendamise eest Araabia Riikide Liiga piirkonnas, võimaldab saavutada projekti raames järgmised eesmärgid:

1. tugevdada tolli- ja muude piirivalveasutuste suutlikkust avastada ja tõkestada ebaseaduslikku tulirelvakaubandust Araabia Riikide Liiga piirkonnas ning anda selle kohta aru;

2. suurendada õiguskaitseasutuste suutlikkust tõhusalt uurida ebaseaduslike tulirelvade levikut ja nendega kauplemist Araabia Riikide Liiga piirkonnas ning teha nendes küsimustes koostööd; ning

3. suurendada sõjaväe- ja julgeolekuasutuste suutlikkust kavandada ja rakendada Araabia Riikide Liiga piirkonnas ohutuid ja turvalisi väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona varude haldamise süsteeme.

### 2.1. **Projekti sisulised toetusvaldkonnad Araabia Riikide Liiga riikide jaoks**

Väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse ja leviku vastu võitlemist Araabia Riikide Liiga liikmesriikides toetava ELi ja Araabia Riikide Liiga projekti III etapp (2024–2027) on kavandatud vastama Araabia Riikide Liiga liikmesriikide poolt algatuse alguses väljendatud ja jätkuvalt väljendatavatele vajadustele neljas prioriteetses valdkonnas.

Valdkond 1: rahvusvaheline väike- ja kergrelvade üleandmise kontroll (ebaseadusliku relvakaubanduse vastane võitlus).

1.1. Ekspordi-, impordi- ja transiidilubade andmine ja kontroll (nt riskihindamine).

1.2. Väike- ja kergrelvade vastava loata saajatele kõrvalesuunamise ärahoidmine.

1.3. Väike- ja kergrelvade ning nende osade avastamine transporditava kauba ja lasti kontrollimise ajal (nt kontrollimeetodid, tehnikad ja varustus).

([1]) ÜRO (Ühinenud Rahvaste Organisatsioon). 2015. Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma“. New York, ÜRO. 2015. A/RES/70/1.

([2]) ÜRO (Ühinenud Rahvaste Organisatsioon). 2015. Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma“. New York, ÜRO. 2015. A/RES/70/1.

([3]) Euroopa Liidu Nõukogu. 2019. Sharm el Sheikhi tippkohtumise deklaratsioon. 25. veebruar 2019, punkt 12.

Valdkond 2: ebaseaduslike väikerelvade allikate kindlakstegemine ja kõrvaldamine (nt õiguskaitseasutuste suutlikkuse suurendamine).

2.1. Maa-, õhu- ja merepiiri kontroll, sealhulgas asjakohane tehnosiire.

2.2. Väikerelvade märgistamine, registreerimine ja päritolu tuvastamine.

2.3. Täiendavad tehnikad ja meetodid relvadega seotud uurimiste ja kontrolli teostamiseks (nt ballistilise teabe kasutamine ning smugeldamismarsruutide ja -meetodite tuvastamine või kõrvaldamine).

Valdkond 3: muud väikerelvade kontrolli meetmed.

3.1. Varude haldamine ja julgeolek.

Valdkond 4: ebaseaduslike väike- ja kergrelvade kohta asjakohase teabe esitamine ning väike- ja kergrelvade tõhusam kontroll.

4.1. Araabia Riikide Liiga liikmesriikide õigusnormide hindamine; nõustamine seoses võimalike muudatustega.

4.2. Asjakohaste uuringute, avaldatud analüüside ja teiste materjalide tõlkimine araabia keelde.

3. **Kavandatav sekkumismeetod**

SAS kui projekti koordinaator pidas Araabia Riikide Liiga sekretariaadi relvastuskontrolli ja desarmeerimise osakonna, Interpoli ja WCOga ulatuslikke konsultatsioone, mille tulemusel saavutati konsensus järgmise kahesuunalise lähenemisviisi suhtes.

Riikliku suutlikkuse suurendamine võitluseks ebaseaduslike väike- ja kergrelvade voogudega järgmiste meetmete abil:

— erikoolitused väike- ja kergrelvade kontrollisüsteemide kohta, sealhulgas süsteemid varude haldamiseks Araabia Riikide Liiga piirkonnas (vt järgmine osa), ning

— koolitusjärgne kaasamine ja riiklike ekspertide toetamine, et luua riiklikud raamistikud, mis võimaldavad koolituse käigus omandatut ka rakendada.

Olemasolevatel riiklikel tasanditel (kui need on olemas) toimuva kaasamise ühendamine rahvusvaheliselt tunnustatud sertifitseerimisprotsessidega ja riiklike (projekti raames koolitatud) koolitajate kasutamine, et tugevdada asjaomaseid riiklikke või piirkondlikke koolitusasutusi ning riiklikke raamistikke ja struktuure.

Kõik projekti osad on välja töötatud selleks, et kestlikult suurendada Araabia Riikide Liiga sekretariaadi relvastuskontrolli ja desarmeerimise osakonnaga toimuva partnerluse raames Araabia Riikide Liiga liikmesriikide valitsusasutuste ja -ametnike suutlikkust. Projekt tugineb meie kogemusele, mille kohaselt Araabia Riikide Liiga liikmesriigid on peamised muutuste elluviijad selliste riiklike raamistike väljatöötamisel ja rakendamisel, millega edendatakse vastutustundlikku tulirelvade kontrolli ja vähendatakse massihävitusrelvade leviku ohtu.

III etapis jätkatakse jõupingutuste tegemist tagamaks, et oluliste koolitusmaterjalide ja teadmiste, näiteks väikerelvade kontrolli rakendamise moodulite kogumi (MOSAIC) asjakohased moodulid ja erimoodulid oleksid kättesaadavad araabia keeles kogu Araabia Riikide Liiga piirkonnas. Nende jõupingutuste tegemine on eriti oluline keskkonnas, kus ametisse valitud valitsustöötajad pidevalt vahetuvad ning kogu piirkonna jaoks on vaja spetsiaalset ja juurdepääsetavat andmekogu.

Sellest tulenevalt on projektis eeldatud, et kui õiguskaitse- ja tolliametnikud suudavad avastada, uurida ja tõkestada ebaseaduslikku väike- ja kergrelvadega kauplemist Araabia Riikide Liiga piirkonnas ning kui sõjaväe- ja julgeolekuasutused suudavad välja töötada ja rakendada tõhusamaid väike- ja kergrelvade ning laskemoona varude haldamise süsteeme, siis paraneb Araabia Riikide Liiga piirkonna riikide arusaam väike- ja kergrelvade ebaseadusliku levikuga seotud riskidest ning nende suutlikkus neid riske tuvastada ja käsitleda.

Sekkumisel lähtutakse järgmisest kolmest eesmärgist.

1. Suurendada tollitöötajate ja piirivalveasutuste suutlikkust avastada ja tõkestada Araabia Riikide Liiga piirkonnas toimuvat väike- ja kergrelvade ebaseaduslikku kaubandust ning sellest aru anda.

2. Suurendada õiguskaitseasutuste suutlikkust tõhusalt ellu viia uurimisi ja teha koostööd Araabia Riikide Liiga piirkonnas toimuva väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubandusega seotud küsimustes.

3. Suurendada sõjaväe- ja julgeolekuasutuste suutlikkust kavandada ja rakendada Araabia Riikide Liiga piirkonnas ohutuid ja turvalisi väike- ja kergrelvade ning laskemoona varude haldamise süsteeme.

Nimetatud kolme tulemuse saavutamiseks omandavad osalejad koolitusmetoodika ja tehniliste teadmistega seotud teadmised ja oskused.

4. **Meetme kirjeldus**

**1. tulemus: tollitöötajatel on tugevdatud suutlikkus avastada ja tõkestada väike- ja kergrelvade ebaseaduslikku kaubandust Araabia Riikide Liiga piirkonnas ning sellega seotud küsimuste kohta aru anda.**

1. tulemuse eesmärk on võimendada eelnevates etappides saavutatud edu ning võimaldada väike- ja kergrelvade valdkonna ekspertide koolitajate lõplikku sertifitseerimist WCO poolt Araabia Riikide Liiga piirkonnas. Riiklike koolituste läbiviimisesse Araabia Riikide Liiga riikides kaasatakse I ja II etapi raames väljaõpetatud väike rühm tollitöötajaid, kes seeläbi rakendavad praktikas projekti varasemates etappides omandatud metodoloogilisi ja tehnilisi oskusi.

Koolituste läbiviimisega saavad need töötajad WCO akrediteeritud koolitajate programmi raames kõnealuselt organisatsioonilt ülemaailmselt tunnustatud akrediteeringu. Kui koolitajad on akrediteeritud, saavad nad läbi viia riiklikke koolitusi WCO egiidi all kas Araabia Riikide Liiga piirkonnas või väljaspool seda. Kõnealustelt koolitajatelt palutakse toetust riiklike õppekavade väljatöötamisel nende vastavates riikides, aidates nii veelgi kaasa selle ettevõtmise jätkusuutlikkusele.

Väljundid ja meetmed hõlmavad järgmist.

1.1. Kuni 12 riikliku väike- ja kergrelvade füüsilise koolitusürituse lõpuleviimine WCO liikmete haldusasutuste jaoks, et tugevdada suutlikkust kontrollida ebaseaduslike väike- ja kergrelvade liikumist piiril. Need koolitused on suunatud riikidele, kes seda taotlevad ning kes ei ole eelnevat riiklikku koolitust I ja II etapis (algtaseme koolitus) saanud ja/või kelle puhul on väike- ja kergrelvadega seotud ebaseadusliku tegevuse oht hinnangute järgi kõige suurem või kes vajavad täienduskoolitust.

1.2. Kuni kuue piirkondliku ühe- või kahepäevase veebipõhise temaatilise seminari korraldamine, mille käigus tutvustatakse Araabia Riikide Liiga liikmesriikidele suurt huvi pakkuvaid konkreetseid teemasid. Seminaridel tuleks keskenduda valdkondadele, mille puhul on olemas konkreetne vajadus suurendada suutlikkust (näiteks väike- ja kergrelvade komponentide tuvastamine), suurendada teadlikkust (näiteks 3D-printimise kasutamine väike- ja kergrelvade ebaseaduslikus tootmises) ning vahetada teavet (nt parimad tavad väike- ja kergrelvadega seotud riskide juhtimiseks). Veebipõhised foorumid võimaldavad osaleda Araabia Riikide Liiga liikmesriikides, sealhulgas kaugemates piirkondades asuvatel ametnikel, ning avaldavad laiemat mõju ja edendavad piirkondlikku isevastutust.

1.3. Algtaseme koolitused, et viia lõpule väike- ja kergrelvade valdkonna koolitajate, kes on saanud WCO eelakrediteeringu, II etapis alanud akrediteerimisprotsess.

1.4. Osalemine teiste rakenduspartnerite juhitavates tegevustes.

1.5. WCO tehnilise ekspertiisi kättesaadavus nõudmisel, et nõustada Araabia Riikide Liiga liikmesriike nende väike- ja kergrelvade alase koolituse riiklike õppekavade ajakohastamisel.

**2. tulemus. õiguskaitseasutustel on tugevdatud suutlikkus tõhusalt teostada uurimisi ja teha koostööd Araabia Riikide Liiga piirkonnas toimuva väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse küsimustes.**

2. tulemuse eesmärk on suurendada selliste riiklike töövoogude tõhusust, mis hõlmavad erinevaid riiklikke õiguskaitseasutusi, mis on vajalikud ebaseaduslike tulirelvade kohta teabe kogumiseks, töötlemiseks ja jagamiseks. See tõhusus parandab ebaseadusliku tulirelvakaubanduse uurimist ning asutustevahelist ja rahvusvahelist politseikoostööd organiseeritud kuritegevuse valdkonnas.

Interpol kasutab ära I ja II etapis välja töötatud ning ekspertidest ja koolitajatest koosneva võrgustiku tugevust. II etapis koolitajateks valitud töötajad on läbinud akrediteerimise ja osalevad III etapis kõrgetasemeliste riiklike koolituste läbiviimises Araabia Riikide Liiga riikides, et rakendada praktikas varasemates etappides omandatud metodoloogilisi ja tehnilisi oskusi.

Riikide puhul, kes taotlevad põhjalikumat koostööd, kaasatakse eelmistes etappides koolitatud eksperdid otse sellise tulirelvade riikliku rakkerühma loomisesse ja rakendamisse, mille eesmärk on tõhustada tulirelvadega seotud andmete kogumist, töötlemist ja jagamist riiklikul tasandil. See samm on oluline, et hinnata riikide suutlikkust rakendada tõhusamalt konfiskeeritud tulirelvi käsitlevat Interpoli protokolli ning teha tulirelvadega seotud küsimustes piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil aktiivset koostööd. Konfiskeeritud tulirelvade protokoll on Interpoli juhend ebaseadusliku tulirelvakaubanduse avastamiseks. See hõlmab nii õiguskaitse kui ka kohtuekspertiisi komponente ning selle eesmärk on, et kumbki pool jagaks teavet ebaseadusliku tulirelvakaubanduse probleemide lahendamiseks.

Selle tulemuse saavutamiseks keskendub Interpol järgmistele väljunditele.

2.1. kõrgemad riigiametnikud mõistavad ebaseadusliku tulirelvakaubandusega seotud ohte ja tulirelvade riikliku rakkerühma toodavat kasu;

2.2. riigid töötavad välja ja võtavad vastu tulirelvade riiklike rakkerühmade pädevusraamistiku;

2.3. riigi institutsioone ja tulirelvade riiklikku rakkerühma koolitatakse konfiskeeritud tulirelvi käsitleva Interpoli protokolli ja tulirelvadega seotud küsimustes tehtavat rahvusvahelist koostööd käsitlevate Interpoli vahendite vallas;

2.4. tulirelvade riiklikele rakkerühmadele pakutakse operatsioonituge (tulirelvade riiklik rakkerühm koostab jälitusteavet Interpoli toetusel).

Tegevused hõlmavad järgmist.

— kuni kümme riigisisest lähetamist, et toetada konfiskeeritud tulirelvi käsitleva Interpoli protokolli rakendamiseks vajaliku suutlikkuse hindamist ja arendamist;

— kuni viis põhjalikku Interpoli koolitajate juhitud koolitust, et aidata riikidel arendada riiklikku suutlikkust tulirelvadega seotud teabe kogumisel, koostamisel ja jagamisel;

— kuni viis riiklikku koolituskursust, mida juhivad kvalifitseeritud riiklikud koolitajad, kes saavad Interpoli egiidi all riiklikke koolitusi läbi viia;

— juhendamine tulirelvade riiklike rakkerühmade loomiseks, mida pakutakse suutlikkuse suurendamise allpiirkondlike meetmete või töökohal toimuva väljaõppe tarbeks riigisisese lähetamise kaudu;

— tulirelvadega seotud uurimiste tehnikate alaste parimate tavade vahetamise ja tulirelvadega seotud jälitusteabe analüüsi teemaline seminar, mis viiakse läbi koos teiste rakenduspartneritega korraldatava piirkondliku ürituse raames;

— osalemine teiste rakenduspartnerite juhitavates tegevustes, nagu veebipõhised temaatilised foorumid või füüsilised koolitused.

**3. tulemus. julgeoleku- ja sõjalistel asutustel on suurendatud suutlikkus töötada välja ja rakendada Araabia Riikide Liiga piirkonnas ohutuid ja turvalisi väike- ja kergrelvade ning laskemoona varude haldamise süsteeme.**

3. tulemuse eesmärk on II etapis välja töötatud lähenemisviisile tuginedes edasi minna. Töö keskendub oskuste kõrgetasemelisele arendamisele riigi tasandil, et soodustada ja edendada praktikantidele oskuste jätkusuutlikku edasiandmist. Samal ajal jätkatakse SASi raames kohandatud riikliku algtaseme ja täienduskoolituse pakettide väljatöötamist ja pakkumist varude haldamise ja julgeoleku teemal.

Erinevalt kahest muust tulemusest, mille puhul saavad Interpol ja WCO siduda projektitegevuse ekspertide ja koolitajate üldiste koolitusprogrammidega, mille raames on olemas akrediteerimissüsteem, ei ole varude haldamise valdkonnas midagi samaväärset loodud.

Sel põhjusel SAS kaardistab, hindab ja pakub välja konkreetsed võimalused edukate osalejate sertifitseerimiseks ekspertide või koolitajate tasandil ning tagab, et põhimaterjalid tõlgitakse araabia keelde ja need on asjaomastele sihtrühmadele kättesaadavad. Need tegevused aitavad kaasa soovitud jätkusuutlikkuse põhisele lähenemisviisile.

Väljundid ja tegevused hõlmavad järgmist.

3.1. Kuni nelja paketi pakkumine ühenädalase riikliku algtaseme koolituse läbiviimiseks. Kui nõudlus algtaseme koolituse järele on oodatust väiksem, eraldatakse allesjäänud vahendid täienduskoolituse pakettide jaoks.

3.2. Kuni kuue paketi väljatöötamine ja pakkumine kahenädalase kohandatud põhjaliku riikliku koolituse läbiviimiseks.

3.3. Peamiste temaatiliste materjalide tõlkimine araabia keelde, hõlmates muu hulgas III etapi materjale. See tegevus võib vajaduse korral hõlmata ka araabiakeelsete sotsiaalmeediamaterjalide tootmist.

3.4. Selle analüüsimine, millised on võimalused hõlbustada või toetada varude haldamise ja julgeoleku integreerimist riiklikesse õppekavadesse ning vastavad riikliku ja rahvusvahelise sertifitseerimise võimalused. Hinnata tuleks ka piirkondlikke lähenemisviise.

3.5. Üks viimane, kokkuvõttev piirkondlik üritus, mis peetakse koostöös Araabia Riikide Liiga sekretariaadi, WCO ja Interpoliga. Kokkuvõttev kohtumine toimub III etapi lõpus Kairos ning see annab osalevatele riikidele võimaluse hinnata kõnealuse etapi peamisi tulemusi ja vahetada parimaid tavasid käsitletud olulistes valdkondades.

3.6. Korraldatakse kuni kümme riiklikku kaasamiskülastust, et edendada tihedas koostöös teiste rakenduspartneritega osalust ja riiklikku isevastutust.

3.7. Osalemine kuni viies teiste rakenduspartnerite juhitavas tegevuses, nagu veebipõhised temaatilised foorumid või riiklikud füüsilised koolitused.

3.8. Kuni kahe mõtiskluspausi õppeürituse korraldamine kõigi partnerite jaoks (vt punkt 5 allpool).

3.9. Projekti jätkuva asjakohasuse ja tõhususe tagamiseks korraldatakse projekti kavandamise ja koordineerimise teemal korrapäraseid virtuaalseid kohtumisi ja kuni kolm füüsilist kohtumist.

5. **Seire, hindamine ja õppimine**

SAS kui projekti koordinaator tagab algatuse seiret, hindamist ja õpet hõlmava lähenemisviisi sidususe. See kätkeb praktilisi mehhanisme, mis võimaldavad projekti kogu elutsükli jooksul õppida ja anda vajaduse korral panuse programmi kohandamisesse. Seiret, hindamist ja õpet hõlmav lähenemisviis sisaldab rutiinset ja pidevat protsessi seiret (nt lühikestel tsüklitel põhinev õpe) ning projekti keskel või igal aastal korraldatavaid mõtiskluspausi õppeüritusi eesmärgiga tagada, et projekti kogu elutsükli jooksul võetakse arvesse välisseisukohti ja lihtsustatakse mõningaid tegevuskeskkonna keerukaid elemente. Lisaks toimub projekti lõpus välishindamine.

Ürituse tagasiside vormid: veebipõhiste ja füüsiliste ürituste korraldamisel kogub projekti meeskond osalejatelt tagasisidet, et tagada jätkuvalt kvaliteetne analüüs ja programmitöö sidusrühmade vajaduste rahuldamiseks. Saadud andmed peaksid olema peamiselt kvantitatiivsed ja neid peaks saama projekti tegevuste lõikes koondada.

Iga kuue kuu järel toimuvad seirevoorud: SASi meeskond koondab kuni kaks korda aastas kolme rakenduspartneri seireandmed väljundite ja tulemuste tasandil. Nendel üritustel keskendutakse kontekstile, asjakohasusele, tulemuslikkusele, eeldustele ja riskidele. Üritused dokumenteerib projekti meeskonna liige ja teda võib toetada SASi seire-, hindamis- ja õppenõunik. Need üritused võivad anda projekti meeskonnale võimaluse arutada järgmisi teemasid.

— Kontekstipõhised arengusuunad: millised kontekstipõhised tegurid mõjutasid sekkumist ja selle asjakohasust või avaldasid viimase kuue kuu jooksul mõju projekti elluviimise ajakavale.

— Tulemuslikkus: milliseid edusamme on tehtud tulemuste ja väljundite tasandil ning

— Tõhusus: kas suurendati tõhusust kulude, tööplaanide, ressursside ja sisemise meeskonnajuhtimise kaudu.

Mõtiskluspausi õppeüritused, millega antakse panus iga-aastastesse eduaruannetesse: SAS teostab kaks projekti siseanalüüsi (võib-olla iga-aastasel füüsilisel koordineerimiskoosolekul, mis annab võimaluse ka pausi tegemiseks ja mõtiskluseks). Mõtiskluspausi õppeüritused koosnevad lihtsast, struktureeritud ja sisekaemuslikust analüüsist. Tunnistades projekti elluviimise keerukat keskkonda, korraldatakse mõtiskluspausi õppeürituste raames ka konsultatsioonid Araabia Riikide Liiga sekretariaadi relvastuskontrolli ja desarmeerimise osakonna, Interpoli ja WCOga ning kogutakse tagasisidet mõnedelt riigisisestel koolitustel osalejatelt, et tuua välja erinevaid vaatenurki ning edendada läbipaistvust ja vastutust.

Osalemise kord võib olla erinev ning see võib hõlmata veebipõhiseid rühmaüritusi väliste projektipartneritega ja kahepoolseid vestlusi oluliste informaatoritega. Need üritused on aluseks õppearuannetele, milles käsitletakse uusi järeldusi ja esitatakse soovitusi kohandamiseks, kui see on vajalik. Neid õppearuandeid jagatakse kõigi projektipartneritega ja võetakse arvesse projekti aastaaruannetes.

6. **Partnerluskokkulepped**

Projekti III etapp viiakse läbi koostöös Araabia Riikide Liiga sekretariaadi relvastuskontrolli ja desarmeerimise osakonnaga ELi ja Araabia Riikide Liiga vahelise massihävitusrelvade, väike- ja kergrelvade ning relvastuskontrolli alase strateegilise dialoogi raames. Araabia Riikide Liiga sekretariaadi partnerlus ning jätkuv ja tugev toetus on projekti edukaks jätkamiseks jätkuvalt väga tähtis. II etapis korraldas Araabia Riikide Liiga sekretariaadi relvastuskontrolli ja desarmeerimise osakond kaks piirkondlikku kohtumist ning osales enamikul riiklikel ja põhjalikel koolitustel. III etapis on Araabia Riikide Liiga sekretariaadi relvastuskontrolli ja desarmeerimise osakond piirkondlike konverentside üheks korraldajaks ning teda kutsutakse ka koolitustel osalema. Samuti osaleb ta igal aastal ühel rakenduspartneritega peetaval koordineerimiskoosolekul.

III etapis säilitatakse sama rakenduskord nagu kahe eelmise etapi puhul. SAS on jätkuvalt projekti koordinaator ning Interpol ja WCO juhivad tööd oma pädevusvaldkonnas. Selles etapis peavad II etapis koolitaja akrediteeringu taotlemist alustanud WCO praktikandid oma õppekava täitmiseks läbi viima riikliku koolituse mooduleid. Interpol teeb aga koostööd akrediteeritud riiklike koolitajate ja ekspertidega, et pakkuda füüsilise koolituse mooduleid ja viia läbi muid tegevusi, mis toetavad konfiskeeritud tulirelvade protokolli rakendamist. Seetõttu nõuab projekt suuremat paindlikkust oma kolme komponendi rakendamiseks ning WCO ja Interpoli olemasolevate võrgustike süstemaatilisemaks mobiliseerimiseks Araabia Riikide Liiga riikides, hoides samal ajal Araabia Riikide Liiga sekretariaati kavandatavate tegevustega kursis.

See partnerlus kujutab endast väikerelvade kontrolli valdkonnas täiendavat ja temaatilist koostöö tegemise mudelit. Projektis kasutatakse iga rakenduspartnerluse teadmisi ja ekspertiisi, et pakkuda ulatuslikku teadmiste ja suutlikkuse suurendamise programmi, mis hõlmab ÜRO tegevuskava, tuvastamist ja päritolu kindlakstegemist võimaldava rahvusvahelise vahendi ning tavalaskemoona haldamist kogu olelusringi kestel käsitleva ülemaailmse raamistiku peamisi komponente. Sel viisil saavutatakse projekti kaudu rahvusvahelise koostöö ja mitmepoolsuse alusel, mida on rõhutatud näiteks ÜRO tegevuskavas ning ELi väike- ja kergrelvade strateegias, selge suutlikkus ja julgeoleku paranemine Araabia Riikide Liiga piirkonnas.

Selleks et tasakaalustada vajadust suurendada kolme rakenduspartneri tegevuse sõltumatust, tehakse rakenduspartnerite ning Araabia Riikide Liiga sekretariaadi relvastuskontrolli ja desarmeerimise osakonna vaheliste korrapäraste koordineerimis- ja planeerimiskoosolekutega võimalikuks teabe jagamise, kavandamise ja projektitegevuste elluviimise sidusus ja tõhusus. Näiteks koordineerivad rakendusasutused oma tegevust ja lähenemisviise riikidega, kes projektilt toetust taotlevad. Lisaks jätkavad rakenduspartnerid võimaluse korral ühistegevusi ühistes teemavaldkondades.

Rakenduspartnerid kooskõlastavad oma tegevust ka Araabia Riikide Liiga liikmesriikides töötavate valitsus- ja valitsusväliste organisatsioonidega ning kõigi kohapeal elluviidavate liidu programmidega, tagamaks et kõik projekti raames toimuvad tegevused täiendavad olemasolevaid algatusi ning lähevad nende pinnalt edasi. Projekt on võimendanud viimastel aastatel ELi antud toetust eesmärgiga töötada välja ja rakendada Interpoli ebaseaduslike relvade andmete ja päritolu kindlakstegemise haldamise süsteemi (iARMS), mis on Interpoli ELi ja Araabia Riikide Liiga koolituspakkumise põhielement.

Vajaduse korral ja sõltuvalt rahaliste vahendite olemasolust võib SAS teha koostööd teiste eriorganisatsioonidega, et aidata rakendada konkreetseid projektikomponente koostöös Araabia Riikide Liiga sekretariaadi relvastuskontrolli ja desarmeerimise osakonnaga. Sõltuvalt osalevate Araabia Riikide Liiga liikmesriikide vajadustest ja eelistustest võivad projekti elluviimisesse oma panuse anda ka teised organisatsioonid, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioonid ning Araabia Riikide Liiga teatavad eriasutused.

Samuti võivad rakenduspartnerid võtta asjakohaseid meetmeid, et tagada projekti nähtavus vastavalt Euroopa Liidu suunistele.

7. **Kestus**

Projekt kestab eeldatavasti 36 kuud, 1. oktoobrist 2024 kuni 30. septembrini 2027.

Tegevusetapp kestab 33 kuud ja projekti kolm viimast kuud pühendatakse aruandluskohustustele.